L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

NÚM. 1987 ═══ ANY XXXIX

BARCELONA 26 DE GENER DE 1917

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ═══ Atrassats: 20

SIMPTOMES AXIOMÁTICS

—Aquí tens la flor de l'ametller, que vé a anunciar-nos la Primavera.

—I que'n sou d'embusteros, els poetes!

CRÒNICA

Les dues V

En el «Cercle Artístic» hi ha una Sala. Nosaltres reivindiquem per al «Cercle Artístic» a tenir una Sala de Juntes. A la Sala hi ha, presidint, un retrat. Nosaltres tornem a reivindicar per al «Cercle Artístic» el dret a ésser presidit per un retrat. Aquest retrat ha estat substituit pel senyor Carles Vázquez, president del «Cercle», i això si que no podem reivindicar-ho a favor del senyor Carles Vázquez. Si per una cristiana humilitat hagués substituit un quadre seu per un altre, felicitaríem a l'il·lustre pintor, però el canvi ha estat a l'inrevés; el senyor Vázquez ha tret el retrat d'En Velázquez, posant en el seu lloc el del rei.

Tots els nostres respectes per al quefe de l'Estat, lo millor de la Monarquía, com és lo millor del lerrouxisme En Lerroux, i de la «Lliga» En Prat de la Riba; però, francament, el senyor Vázquez ha pensat que el «Cercle Artístic» és una Delegació d'Hisenda o un Govern Civil o un quarto de banderes. Al rei, si així ho vol el senyor Vázquez, el qual hem de creure haurà llegit o escoltat a Calderón, se li ha de donar la vida i l'hisenda, però no el lloc de Velázquez en un «Cercle Artístic», ni el de Cervantes en una Academia, ni el d'En Pasteur en un laboratori, ni el d'Edison o Marconi en l'estudi d'un físic. Hi hauría una raó a favor del senyor Vázquez. El rei té aficions deportives que han imposat a Espanya els deports, produint un canvi d'ímpetu en les costums. Cabría, doncs, en un cercle deportiu la presidencia del seu retrat. Además, es va declarar un dia el primer agricultor. També en una «Cambra Agrícola» escauría la seva silueta. Mes, o al menys nosaltres ho ignorem, no ha mostrat desitjos d'ésser pintor i el senyor Vázquez, collocant el reial retrat en lloc del d'En Velázquez, sospitem cau en una oficiositat que al rei, si ho sapigués, li sería desagradable. Però el senyor Vázquez deu ésser germanòfil. Guillem II pinta, Guillem II acceptaría segurament el lloc d'Albert Durero; però els reis d'Espanya, senyor president del «Cercle Artístic» tenen la mesura que els hi manca als de Prusia i amb ésser reis en tenen prou, deixant les grandeses pictòriques d'Espanya a Velázquez, el Greco o Goya.

Si el senyor Vázquez vol testimoniar des de la presidencia del «Cercle Artístic» la seva fè monàrquica, podía haver organitzat un homenatge an En Maura, reservant-li un recó del «Cercle». En Maura és un bon pintor, tant excel·lent com el senyor Vázquez, i aixís s'homenatjaría a l'aquarel·la i a la monarquía. Però no havent-ho fet, cregui'm el senyor Vázquez: al rei lo que és del rei i a Velázquez lo seu. I sobre tot, si el retrat del rei estigués fet per un excels pintor digne de la reialesa. Però és del propi senyor Vázquez i, francament, honorant al rei, se honora a si mateix i, francament, ens sembla excessiu. El senyor Vázquez, ara per ara, deu limitar-se a fer el retrat del governador civil de la provincia. I col locar-lo en una sala del «Cercle Artístic», que no és precisament la de Juntes.—P.

Lletra

Bona amiga d'avui, adorada d'ahir:

Ve't-aquí com ens hem tornat a trobar: jo igual que sempre i tu vestida i enjoiada com una princesa. Beguérem junts, ens contàrem coses de les que'ns han passat durant el temps de la separació i amagàrem moltes altres coses que hauríen molestat, a mi les teves i les meves a tu. Te despedires sense voler dir me allà on anaves, deixant-me una direcció i una hora fixa.

Quan ja eres fòra no vaig poguer per menys que fer examen de conciencia, que fer memoria si vols, i els records vingueren a mi com els xais salten al moll des del «Villena», apretant-se, empenyent-se, destorbant l'un a l'altre en aquella confusió.

He procurat posar ordre a les coses, i et vui parlar d'algunes d'elles.

Com fou casual nostre coneixement: un berenar, un mocador. Com me sigueres infidel al començar. Tu creies que jo no me'n adonava i anaves molt errada: lo que hi ha és que tant se me'n fumía.

Després, de mica en mica, m'estimares de veres. Aquells foren uns bons temps per a tu i per a mi. Ne ferem moltes de coses i cosaces i cosotes, però de la que més bon record servo és d'aquells passejos per els foscos carrers de l'esquerra dels aixamplis, menjant pernil i pa i olives; aquells passeijos durant els quals tu em deies: canta. I jo començava a explicar coses i coses.

Recordes un día que vaig dormir-me a comedia? Quina enrabiada prengueres! Tornàrem a casa a les quatre.

I aquella nit de Sant Pere! Recordes que copsàrem un pardal que s'amagà darrera d'un mundo quan ja l'haviem donat an En Tonet?

Recordes aquelles passejades per el Coll i els ginestarars del Guinardó? I aquella pujada a Vallvidrera? Si arriben a atrapar-nos!

Junts tots dosets ho haviem corregut tot: les platges de cà'n Tunis, els banys de l'Astillero, restaurants bons i delents.

Que has llençat aquell vestit blanc? Què s'han fet la gent de casa teva?

Ai! amiga meva, és la joventut que casi ja ha volat. Diu que la infancia torna amb la vellesa, però que la juventut no torna mai. Si ens veiem novament podría ferm-e una il·lusió, res més que una il·lusió, però fóra molt trist pèrdre-la després.

Per això t'escric, en contes de venir-te a veure. Jo encara t'estimo.—JOAN,

EL DESCANS DELS FARMACÉUTICS

—Obri, senyor Llagostera!
Vui engüent de contra-càs!...
—No hi és; no l'obrirà pas.
Se n'ha anat a Vallvidrera.

—Com ho farem, ai Senyó!
Té, tancat l'apotecari.
—Doncs vés a cercà el vicari
que porti la extremaunció.

—Que vol dir que no obrirà?
—No, senyó; està fent la sesta.
—I per què, sant cristià?
—Per què?... Perquè avui és festa.

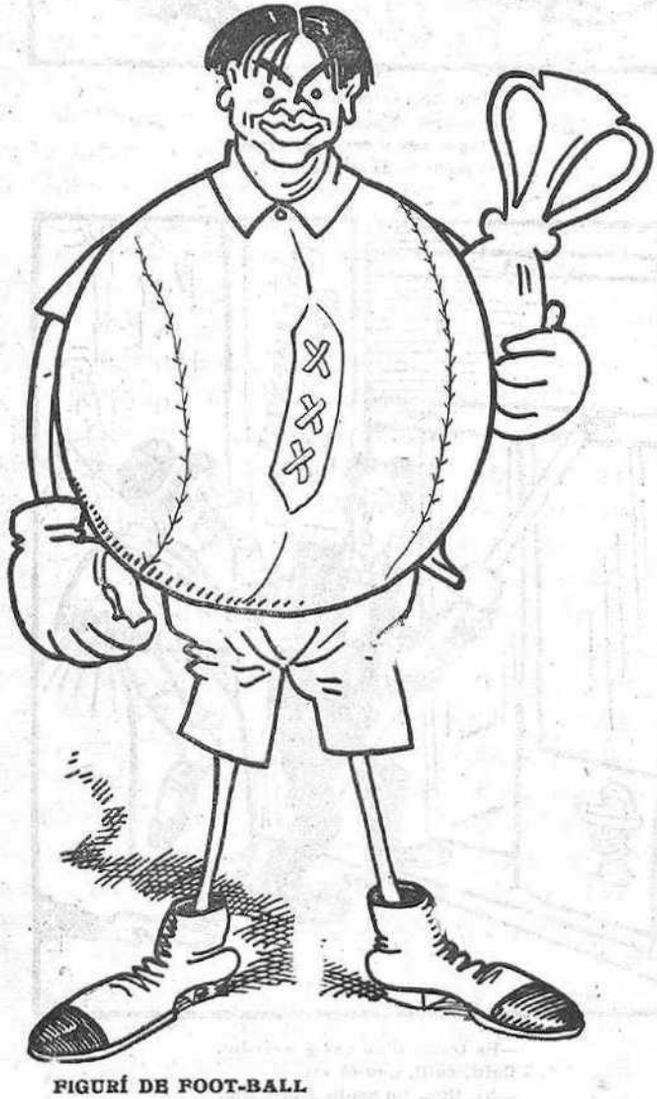
—Es tracta d'un cas gravíssim.
Cuiti, cuiti, que és urgent.
—Ai, filla, ho sento moltíssim,
prò m'esperen al «Edén».

Kultur casolana

Al cap de dos anys i mig de guerra i de mil noucents disset anys d'existencia de Germania, dintre de la era cristiana, els nostres alemanys i la seva clientela han decidit mostrar davant de tot Barcelona les meravelles de la ciencia alemanya. Aquestes meravelles se mostraràn en conferencies.

Dels que van a les conferencies, el setanta per cent són alemanys. Alemanys desvagats que no podent fer comerç ni industria fan cultura, i fent cultura fan propaganda, i fent propaganda fan patria. Són espectadors sintètics, que és com deu ésser tot espectador alemany. Els conferenciants germànics realitzen la mateixa tasca sintètica dels seus oients, però a l'inrevés. Com que són professors, xerren i xerren depressa i llarg, perquè ja va per tres anys que callen.

FIGURÍ DE FOOT-BALL

—Jo potser donaré el cop amb aquest trajo, però... ¿i si em rebena coses?

Però més pintorescs encara que els *herrs profesors*, són els conferenciants indígenes. Hi ha En Manel Montoliu que ha estat com una mena de Sant Pere dels intel·lectuals germanòfils, la pedra damunt la qual han edificat els alemanys la seva propaganda universitaria. Hi ha un Aymerich que ningú sab qui és. Hi ha, naturalment, En Vidal i Guardiola.

En Vidal i Guardiola, quefe del negociat d'Hisenda del Municipi, i per lo tant, el primer economista entre els municipals i el més municipal dels economistes, és conegut a Câla Ciutat pel popular nom de «Charlot», ignorem si per la seva semblança física amb el famós artista cinematogràfic. Si és així, els representants de les cases productores de pel·lícules podràn aprofitar un hermós moment per a treure un *film* sensacional: «Charlot conferenciant, preconitzant la cultura alemanya».

A la fi el senyor Vidal i Guardiola diuen que és un home intel·ligent i interessant. El senyor Barnils, un altre dels conferenciants, no ofereix, en canvi, altre interès que una pintoresca amnesia que li fa oblidar els noms dels seus més íntims amics. Com aquells que al cap d'un parell de mesos d'ésser a França, tornen amb accent francès, substituint per paraules gales les catalanes que han oblidat, així el senyor Barnils per a que ningú dubti dels seus viatges, trastoca els noms de les seves amistats.

No fa gaire feu un viatge a Madrid. A la tornada se trobà amb el seu amic Xirac.

—¿Què tal, còm anem, amic Sistacs?

L'altre restà una mica sorprès. ¿Sistacs? Però recorda la pueril vanitat del senyor Barnils.

—Bé, molt bé, ¿i vostè, senyor Barnieri?

Mes un n'hi ha de conferenciant, del qual no sabem ben bé si és un nom, un psedònim o una broma. Se diu Furriols, Pau Furriols. ¿D'on l'hauràn tret els alemanys? No obstant, persones ben informades ens asseguren que ha estat recomanat pel nostre gran humorista Francesc Pujols, admirador del senyor Palaudaries, del senyor Farriols, del senyor Muxinacs, per a que amb l'intervenció del il·lustre filosof germànic don Pau Furriols, agafessin un aire ben casolà les conferencies alemanyes.

El bon president

Entre els periodistes se discuteix la substitució de don Eusebi Corominas en la presidencia de l'Associació de la Premsa. Uns han preconitzat la candidatura d'En Miquel S. Oliver, però ficat en la direcció de *La Vanguardia* i en els seus estudis històrics i literaris, En Santos Oliver sembla que no sería aquell president actiu i present que els periodistes desitgen.

¿A qui, doncs, fer president? Algú va dir: an En Prat de la Riba, emperò aquest senyor se transformaría en el President Universal. ¿An En Pere Corominas? Se disoldría l'Associació. ¿A qui, doncs? Una veu insinúa: an En Junoy. Primer se queda tothom dubtant. ¿En Junoy? Però després respongueren: Home, sí, no està mal.

Tindrem, doncs, segurament, an En Junoy president de l'Associació de la Premsa. ¿I qui millor que ell, monàrquic i republicà, unitari i federal, escriptor i orador, gras una temporada i amagrit unes altres, francòfil i germanòfil. I sobre tot, tauròfil. Si un home existeix que pugui presidir l'Associació i la «corrida» de la Premsa és ell. ¡Oh, quin dia d'emoció aquella tarde, amb el *Gallo* en la plaça i ell, En Junoy, a la presidencial No mancaría

més que la senyora Gabriela per a que els periodistes poguessin presentar la més perfecta trinitat taurina.

La presidencia d'En Junoy tindría además resultats econòmics. Ell és de les Cases Barates, i ell sería capaç de fer treballar gratis an el *Gallo!* En Junoy a la presidencia de la Premsa aportarà 6,000 pessetes del *Gallo*. Un president amb dot.

Homenatge al Mariscal Joffre

Acordat l'homenatge dels francòfils catalans al Mariscal Joffre, salvador de la França, que consistirà en l'entrega de un magnífic àlbum de firmes, a manera de plebiscit d'honor, tenim el gust de anunciar a tots els nostres llegidors que simpatitzin amb l'idea, que en la Redacció de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, Rambla del Mig, 20, hi han fulles expresses per a omplir.

Així mateix, oberta la sotscripció voluntaria, se recullen donatius per a subvenir a les despeses de l'encuadernació d'aqueix àlbum, que serà luxosíssim; una veritable obra d'art a la qual han promès col·laborar-hi eminents artistes de la nostra terra.

Amics de la noble França, una firma per al Mariscal Joffre, el brau soldat català, hèroe del Marne i estalviador de tanta sang humana!

LA DEVALLADA

—Papà, miri que les calces li cauen.
—Ja ho sé, fill meu. Que'n fa de temps que tot me vé gran!...

El rus i el lladre

En una torreta dels voltants de Barcelona viu un pintor rus, aquell pintor rus del qual En Josep María Junoy feu una crítica cubista-musical.

Molt bé. El bon pintor tornava a casa entre dos llustres, quasi de nit, amb les mans a les butxaques i el berret enfonzat, quan d'una cantonada sortí un subjecte que menaçant-lo amb una arma li digué:

—Au! done'm la cartera.

El rus, impàvit, es tragué les mans de les butxaques, s'aixecà el berret, mirà al pidolaire, se descordà abric i americana i entregant lo demanat digué cortesment:

—Tingui, si és servit.

—Mercès.

I se'n anava; però el rus el detingué.

—Escolti.

—Digui.

—Veurà, podría sortir-me un altre senyor lladre com vostè i tornar a demanar-me la cartera. No'n tinc cap més, i ell, creient que tractava d'enganyar-lo, podría perjudicar-me el físic. Vol acompanyar-me fins a casa? Es aquí mateix.

—No hi tinc inconvenient.

Se'n van tots dos en amor i companya; parlen del temps, de lo malament que està l'art amb això de la guerra, de que no's pot robar per cap diner, etc., etc., etc. Per fi arriben devant d'un barri i el rus s'atura i diu:

—Ja hi som.

—Donc, passi-ho bé.

—Home, vostè és un lladre molt simpàtic. Perquè no entra a pendre el tè? Li presentaré la senyora.

—Humm!...

—Paraula de cavaller que res ha de passar-li. Els hostes són sagrats.

—No sé...

—Miri que fa molt fret.

—Accepto.

Entren a la casa, el rus es dirigeix a sa muller i li diu:

—Sacha, aquí et presento a un senyor lladre que m'acaba de robar. Pendrà el tè amb nosaltres.

—Perdoni un moment, ja torno.

—I Sacha puja a sa cambra, s'empolva, es pinta els llavis i canvía de vestit. Després baixa, serveix el tè i tot bevent-lo els tres personatges sostenen una espiritual conversa. Per fi el lladre s'aixeca.

—Senyors, me'n tinc d'anar.

—Tan aviat?

—Tinc un negoci.

—Home! em sembla que amb el que ja ha fet...

—Aquest és *nulo*.

I el lladre allarga cerimoniosament la cartera robada. La senyora li diu:

—No deixi de tornar.

—Procuraré.

El rus acompanya a son hoste fins a la porta. Abans d'obrir li diu, allargant-li uns bitllets de banc.

—Vol això per a el tramvía?

—Mercès, ja porto *suelto*.

Francisco Bartrina

A la edat de 77 anys acaba de morir, a Barcelona, on residía des de sa joventut, el distingit poeta-escriptor En Francisco Bartrina, germà del malaguanyat Joaquim M.ª, altre gran poeta i català il·lustre.

En Francisco Bartrina era un notable literat de vastíssima cultura i composava inspirades composicions, plenes de sentiment i de vida, especialitzant-se en un gènere de poesíes molt personals, molt delicades i pulcrament escrites que ell titulava *Quadrets* i eren fidel imatge de la realitat.

Una altra nota seva que'i feia altament simpàtic a tots els que teníem el plaer de tractar-lo era el gran culte que sempre professà a la bona memoria del seu germà, amb lo qual demostrà ésser un home de cor, lleal i gens envejós de la gloria dels altres.

Havía sigut, des de fa molts anys, distingit col·laborador de L'ESQUELLA, afavorint-nos tot sovint amb algún original amb destí als nostres almanacs.

Descansi en pau, i rebi la seva familia la més sincera expressió del nostre condol.

LA «NIÑA GORDA», Novela, per *Santiago Rusiñol*.—E nostre *Tiago* és tan laboriós que tot ho fa amb doble embranzida, i tan generós, que quan ens dona pà de l'ànima sempre s'excedeix al revés dels forners; ens en dóna de més, ens el dóna amb torna. Ara mateix acaba de meravellar-nos amb una magna exposició de *Jardins* nous, sortits del seu prodigiós pinzell, oi?... Doncs, simultaniament ens delecta l'esperit amb una gran novela, *La «Niña Gorda»*, una novela de les seves, plena de gracia i espiritualitat, d'enginy i d'exuberancia.

En aquesta nova obra, que acabem de llegir sense intermitencies (d'una sola tirada ens havem empassat les 260 planes), en Santiago Rusiñol se'ns presenta el mateix humorista únic, exquisid i trascendental de sempre, però se'ns mostra observador més complert i descriptor més subtil i refinat.

Per força havía d'ésser un assumpte encertat i un tema a a meravella aqueix de *La «Niña Gorda»* per al il·lustre autor de *L'alegria que passa*. Aquests homes i aquestes dònes de barraca, aqueix món de fira, que és també món de tràgiques realitats, amb les seves deformacions físiques i anímiques, i amb els seus drames íntims tant complexes, tant *fenómenos*, no podíen, en veritat, anar a parar a millors mans que les seves. En Rusiñol s'hi complau, s'hi rabeja materialment en la descripció i vivissecció d'aqueixa gent de *barraca*, tant pintoresca o pot-ser més que la de *carro*, però evidentment més dolenta i més repugnant, més ignorant i més mala ànima.

La historia de la noia grassa i engreixada encara més pels seus explotadors i victimaris té gracia i commou al mateix temps, com passa amb quasi totes les noveles del autor; fa riure per lo que s'hi diu i fa venir esgarrifances per lo que hi passa. Per alguna cosa nostre gran artista sab revestir la més enlairada concepció, el drama més intens, amb aquell ropatge esplendent de la seva ironía proverbial.

L'historia de la *Niña* és l'eterna lluita entre la poesía i la carn, l'esperit i la materia, lluita sintetitzada i personificada en aqueixa ocasió per una ànima senzilla i romàntica nascuda en un ambient de crueltat i miseria, engabiada dins d'una massa de greix monstruosa, en un còs *fenómeno* de immenses proporcions; una noia del 42, com si diguessim, voltada de gent infame, voltada de feres de debò i d'homes pitjors que feres, d'ànimes baixes i cors durs que l'exploten, que l'estimen únicament per lo que pesa i que l'esclavitzen de mica en mica fins a perdre-la per a sempre.

I tot això veureu que està hermosejat amb aquella bona i sana alegría que han caracteritzat les millors pàgines literaries de l'escriptor-artista, aquella brometa especial, tan seva, aquella broma rusiñolesca que amb una pecigolla us fa esclafir en una gran rialla i, a lo millor, seguidament, una punyida al mig del cor us fa fer una ganyota o escapar una llàgrima.

Hi han tipus en aqueixa novela extraordinaria, com el del *tatuat*, el d'En *Bruno*, el del domador: el de la propia *Niña*, que són definitius de tan perfectes, de lo molt bé que responen a l'il·lusió que d'ells pugui fer-se el llegidor, en el transcurs de la narració originalíssima, en mig d'aqueix admirable teixit de egoismes i ridiculeses, de passions i males passions; d'aqueix drama dolorosíssim interpretat per feres amb cor i homes que semblen feres.

SEPT SCIENCIES

Un captaire, al Passeig de Gracia:

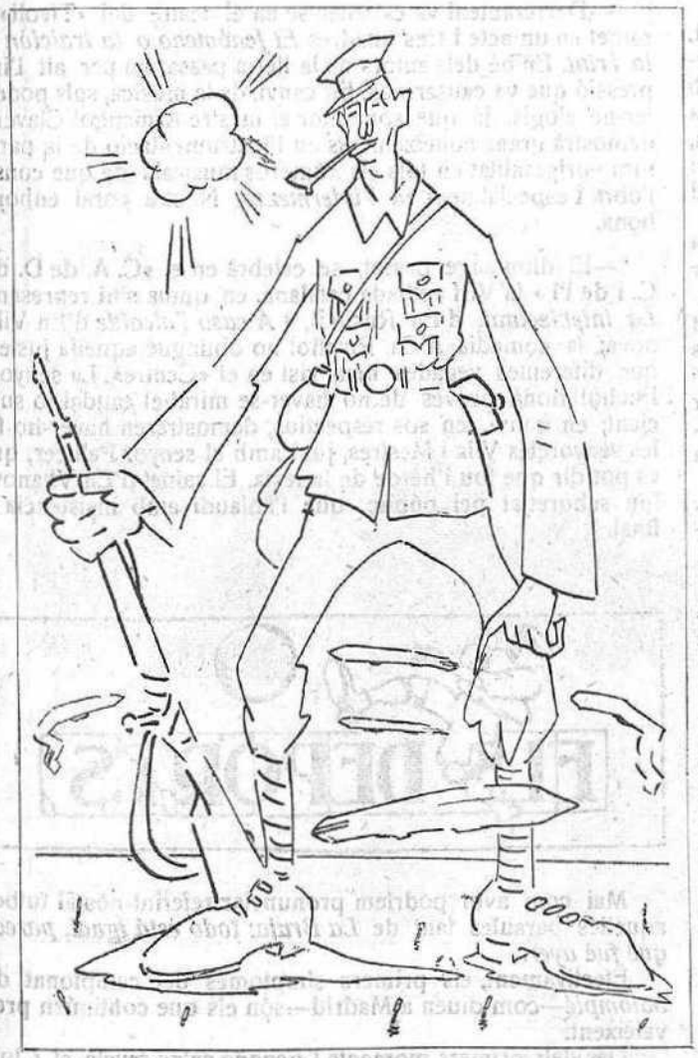
—Senyoretes... tinguin compassió... Mirin que perteneixo al mateix sexe que vostès.

—I ara!... desvergonyit!... Què diu aquest home?

—Sí, senyoretes... al sexe dèbil... Fa tres dies que no he menjat.

PINTURA INTUITIVA — Vatúa!... Volia pintar una princesa russa i té, m'ha sortit un *bodegón*.

EL CAÇADOR DE ZEPPELINS
—Estàn tan escarmentats aquests aucellots, que encara no'm *filen* ja se'n entornen al niu.

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

All right! *senyor Wilson; vostè ha dit un grapat d'encertades paraules de justicia que han de precedir a la bona pau, tant desitjada per Europa. Però vostè, el Gran Neutre, al aixecar els ulls al cel no ha vist que ficava els peus a la galleda.*

Ha dit vostè en el seu missatge al Senat de Washington: «La pau veritablement justa ha d'ésser la pau sense victoria. Una victoria significaria la pau imposada per força al derrotat; i això deixaria en els pobles rancunies i amargues recordances que privarien de arrelar-hi les condicions. Per a fer-se la bona pau no té d'haver-hi vençuts ni vencedors.»

Desgraciadament, doncs, la guerra ha de continuar, apreciable colomi. Ha de continuar perquè encara hi han vençuts. Els vençuts són els pobres belgues, són els servis, els armenis, els polonesos, els romanesos i els montenegrins, injustament sacrificats; els vençuts són les dònes i criatures del «Lusitania», del «Sussex» i de tants i tants altres vaixells engolits per les ones; els vençuts són les obres d'art, les catedrals i els llibres de Lowaina, les mans de les criatures i el pit de Miss. Cawell...

I té de continuar perqué encara hi han vencedors: els barbres.

Admirable Wilson, les seves proposicions són tan boniques, que semblen producte de una excel·lent digestió, escrites després d'un suculent banquet, en celebració de haver-se guanyat molts dollars... a costa de la guerra.

Llàstima que les potencies de l'Entente no se l'escoltaràn. Ni elles, ni els pobles pràctics. Fixi's en lo que està fent la petita Suiça en aquests moments: s'alça en armes, mobilitza... Aprengui, aprengui, senyor Wilson.

«La pau justa ha d'ésser una pau sense victoria.» «Per a fer-se la bona pau, no té de haver-hi vençuts ni vencedors.»

Es molt hermós tot això, dit des de l'altra banda de l'Atlàntic. Si vostè tingués per vei l'Imperialisme germànic, ben segur que pensaria de diferenta manera.

Tan sols formés part d'Europa, ja deixaria de remugar, estimada colometa blanca. Callaria i es posaria a dormir amb el cap sota l'ala, o es menjaria les vesses que s'escampen, que és la feina dels neutres pacifistes.

XARAU

TELÓ ENLAIRE

Dugues novetats presenta la setmana, descomptant, perquè no hi som a temps, *Las sombras vuelven* de l'*escritor madrileño*—un autor local—senyor Daguerre. Són aquestes dugues novetats les estrenes de *Poliche*, d'En Bataille, a «Romea», i de *La señorita de Trevelez*, de l'Arniches, al «Poliorama». Una de calenta i una de freda, com si diguessim.

No tenim espai—tot l'espai que voldríem—per a parlar de la bella obra d'En Bataille, una forta i psicològica producció

en la que, damunt la melangía d'una vida desfeta, una fonda poesía humana hi estén els vels de l'ensomni.

Una mica fòra de lo que sentim per aquí, aquesta obra del gran dramaturg francès. Concedit. Emperò, no val declarar davant de les subtilitats i de les fondaries espirituals de *Poliche*: «Molt parisenc, tot això» i no preocupar-se'n més, restant tranquils amb la seguretat dels que s'han tret un pes de sobre. No; no val. Aquest judici, superficial i lleuger, és d'una manifesta falsetat. Perquè precisament l'obra d'En Bataille compleix una de les lleis—pot-ser essencial—que enlairen a categoría d'art les obres dels homes. Dintre de la peculiaritat, en mig de les característiques d'una modalitat determinada, arriba a les valors humanes eternes, al fons viu-immutable i permanent de la veritat humana. Pot dir-se que sense aquesta qualitat no és viable ni veritable una obra artística.

Poliche és parisenc, però Didier, l'home que ha sigut *poliche*, putxinel·li per amor, és universal.

Els cabarets, els tabarins, els infants *poliches* que per aquells llocs van vivint una vida de ficció, són ben parisencs; però l'alegría falsa i artificial d'aquests homes que volen aturdir-se en l'ubriaguesa del plaer, el soroll d'aquestes rialles grasses amb que volen matar l'engunia sofridora dels seus cors, són idèntiques arreu, on hi hagi una Rosina que desitgi inquieta sempre, sense saber ben bé lo que desitja.

En aquesta humanitat essencial i primaria que viu en la obra d'En Bataille, s'arrela fortíssim son mèrit més gran i la eficacia que d'ella es desprèn com a obra artística.

Les demés circumstancies depenen de les modalitats materials en que es descapdella l'argument, de l'ambient en que viuen els personatges. Són la materia prima que ha servit a l'autor per a extreure'n tota la fonda meravella d'eternitat que batega en el drama.

Això per lo que es refereix a *Poliche* com a obra d'art. En lo que respecta a *Poliche* com a obra escènica, la ponderació justíssima de les valors psicològiques, el relleu amb que, amb una sola frase es dibuixa un ambient, la desinvolta gracil·litat del diàleg o la seva sentimental i poètica tendresa, la genialitat plena d'una definitiva psicología amb que es clou l'epíleg, són ufanoses mostres de la vigoría intel·lectual del dramaturg.

No tenim en aquests moments la pretensió d'escriure una disertació crítica a l'entorn de Bataille i son *Poliche* i per això ens limitem tan sols an aquesta lleugera i senzilla enumeració de mèrits, suficients per sí sols, per a enlairar aquest drama de l'autor de *Le fils de l'amour* a l'alçaria de les més belles obres de la dramaturgía contemporània.

Hi ha, ademés, en aquest *Poliche*, tanta habilitat d'autor dramàtic que meravella. Mercès a ella, l'audacia del poeta—d'aquest etern poeta que viu en les obres d'En Bataille—ha pogut portar a compliment la bellesa de son propòsit.

En conjunt i en detall, l'obra estrenada a «Romea» curosament traduïda al castellà amb molta elegancia pels senyors Poveda i Castillo, és una bellíssima obra i cal felicitar al senyor Puga pel bon gust d'haver-la estrenada.

Cal felicitar-lo també per la bella i encertada manera amb que ha incorporat el personatge amb tota la veritat i tota la vida que li creu necessaris. Des de que surt, en plè esbogerrament de putxinel·li, la seva rialla té un ressò sentimental. La seva ànima es gronxa en aquell trampolí d'alegría, martiritzant-se en el plaer.

Des d'aquell punt fins a la melangía tendre i sentimental dels darrers actes, En Puga conserva, amb tota l'espiritual i difícil matització que correspòn, l'ànima de *Poliche*. Pot ben dir-se, amb tota justicia que *Poliche* és una veritable creació de l'aplaudit actor.

La senyora Ortiz ens plagué en els dos primers actes; en els dos darrers, d'una gran dificultat, tingué moments molt encertats.

El senyor de la Mata que no sab escoltar an En *Poliche*, en la formosa escena de l'acte segón, digué en canvi molt bé la seva amb Rosina.

Anem ara per *La señorita de Trevelez*. Es aquesta una obra en la que l'autor d'*El santo de la Isidra* ha volgut demostrar una vegada més, que posseeix amb indiscutible senyoría tots els secrets i tots els ressorts per a *ficar-se el públic a la butxaca*. Llàstima que quan el té no sàpiga què fer-ne! Pot-ser li manca la llanterna de Diògenes.

La señorita de Trevelez fa sospitar que l'Arniches s'en ha adonat d'això i aquesta vegada, un cop apoderat del públic, ha volgut treure'n partit i moralitzar. I ha llençat una diatriba contra els bromistes de mal gènere, i descapdella contra ells, amb un tò seriós de *dómine* irritat una catilinaria en regla. L'obra còmica acaba en serio, amb una serietat de *Manual de urbanidad*.

Pot-ser l'intenció del senyor Arniches el salva una mica. En l'estat actual del teatre castellà que manté allunyats de fàstic als grans mestres de l'escena, la seva *filipica* respòn a un noble desig. Amb *el público a la butxaca*, el senyor Arniches ha volgut, aquesta vegada, anar contra l'astracanada al final mateix d'una habilíssima astracanada i ha volgut anar contra els que fan broma i més broma sense espiritualitat...

Si no fós perquè *La señorita de Trevelez* és de l'autor de *El Santo de la Isidra*, arribaríem a creure que l'obra era una *puñalada trapera* que algun envejós *asestaba* a don Carles Arniches!

L'interpretació de l'obra al «Poliorama» no passà d'irregular.

Ah! No volem acabar aquesta ressenya sense fer constar que el benefici a l'«Apolo» del primer actor don Miquel Rojas fou un veritable triomf que posà de relleu les moltes admiracions populars i la moltíssima simpatía de que frueix tan aplaudit actor.

FARFARELLO

—Darrerament va estrenar-se en el teatre del «Tívoli» el sainet en un acte i tres quadres *El fenómeno o la traición de la Trini*. En bé dels autors de la lletra passarem per alt l'impressió que va causar-nos. En canvi, de la musica, sols podem fer-ne elogis, ja que son autor el mestre Armengol Clavería demostrà grans coneixements en l'instrumentació de la partitura i originalitat en tots els números musicals de que consta l'obra i especialment en l'*intermezzo*. Nostra coral enhorabona.

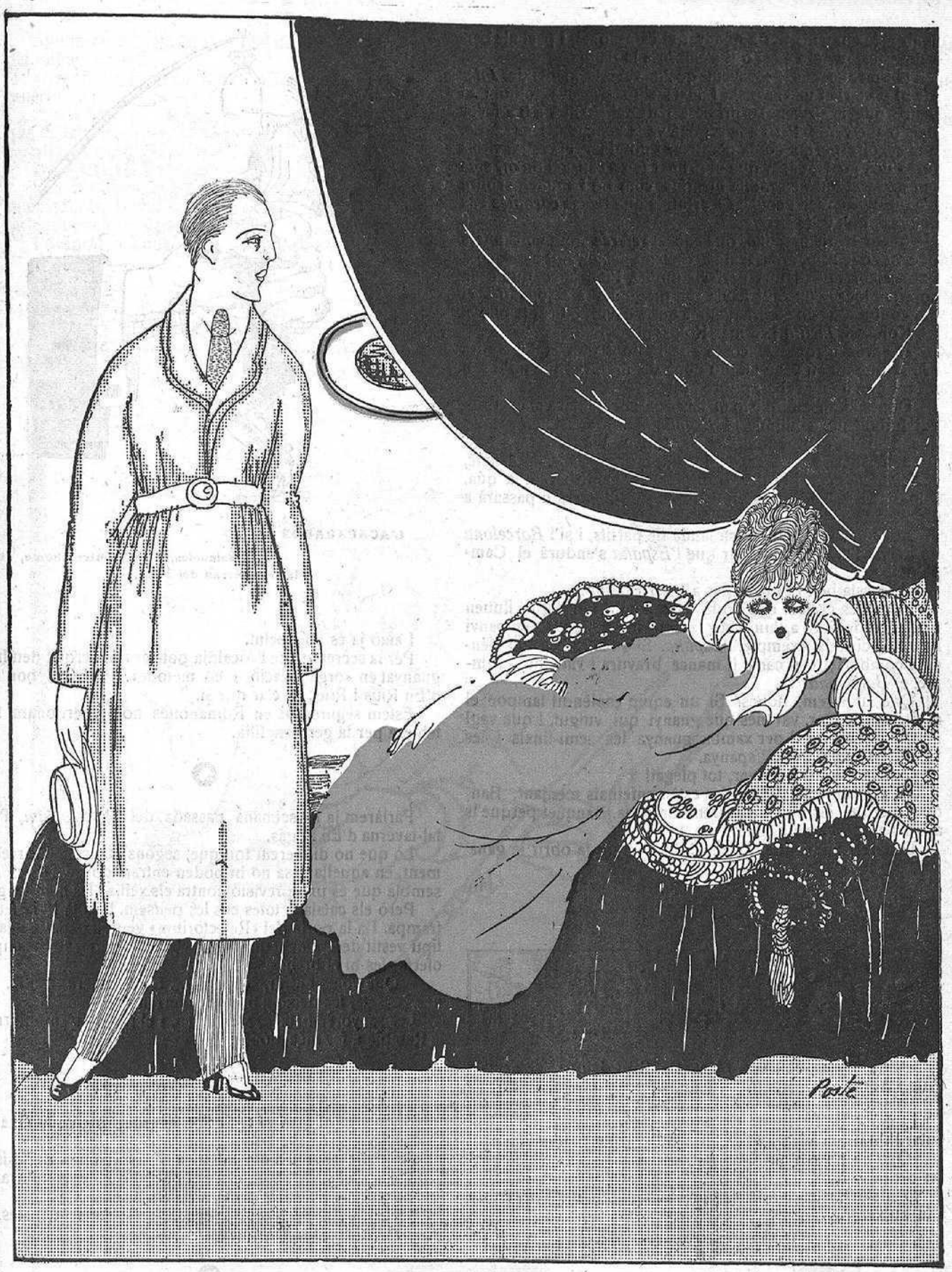
—El diumenge passat, se celebrà en el «C. A. de D. del C. i de l'I.» la VIII vetllada catalana, en quina s'hi representà *La intel·lectual*, d'En Rusiñol, i *A casa l'alcalde* d'En Vilanova; la comedia d'En Rusiñol no obtingué aquella justesa que diferentes vegades hem vist en el «Centre». La senyora Puchol donà proves de no haver-se mirat el caudal lo suficient; en canvi, en sos respectius, demostraren haver-ho fet les senyoretes Vila i Mestres, junt amb el senyor Pellicer, que es pot dir que fou l'hèroe de la festa. El sainet d'En Vilanova fou saboretjat pel públic, que l'aplaudí amb insistencia al final.

Mai com avui podríem pronunciar referint-nos al futbol aquelles paraules tant de *La Bruja: todo está igual, parece que fué ayer*.

Efectivament, els primers símptomes del campionat de *balompié*—com diuen a Madrid—són els que continúen prevaleixent.

Des dels primers moments l'*España* se'ns revelà el Club

PREPARANT LA BALLARUGA

—Ah, demà vas al «ball groc»?... I de què penses vestir-te?
—De canari, però si tu em deixes algún figurí de mostra, aniré de dobleta de cinc duros.

amb més empenta per a guanyar el campionat, i pesi als barcelonistes, per ara és el qui s'emporta la palma.

Diumenge ens pensavem que'ls valents xicots del *Inter* els hi donarien un disgust. I així s'ho pensava tothom al veure que acabaven la primera part del partit 1 a 0 a favor dels blanc-verds. Però a la segona va la vençuda, i en efecte, a la segona part, a copia d'apretar i dominar, els espanyistes feren dos goals, encar que el primer fou a causa d'un *off side* tan declarat que'ns sembla mentida com En Lemmel, àrbitre d'aquest desgraciat col·legi d'àrbitres que tantes *cacatúes* ens col·loca, no'l vegé.

Anem a dir per això, que aquest *referée*, com tants altres que en coneixem, a pesar de no haver estat agredit mai—cosa que celebrem—és una perfecta nulitat. Figurin-se que cada cop que tocava un *faut* havía de preguntar als jogadors si era contra d'uns o contra d'altres que's devía colocar la pilota.

Kolossal, *inclito* Lemmel, Kolossal!

Després d'aquestes coses encara donà un penalty contra l'*Inter* que ningú vegé i... no donà res més, perquè no'n sab més. I què ha de saber, pobre noi!

Doncs sí, deiem que lo mateix que's presentava el campionat futbolístic, continúa. L'*España* per ara està en primer lloc. Segueix, estalonant-lo, el *Barcelona*. Y a darrera, a bastanta distancia, venen l'*Español*—pobre *Español!*—l'*Atlètic*, el *Sabadell*, l'*Uni* i l'*Inter*. Aquest darrer sempre va a la qúa. I lo sensible és que'ns sembla que s'hi quedarà o passarà a segona categoría.

Ara començarà la segona tanda de partits, i si'l *Barcelona* no s'espavila, es pot ben dir que l'*España* s'endurà el Campionat.

Però està ben preparat per a ésser campió?

Nosaltres creiem que no hi ha cap equip dels que lluiten que ho estigui. Si a l'un li sobra empenta i bravura, en canvi li manca ciencia; exemple: l'*España*. Si a l'altre li sobra ciencia i combinació en canvi li manca bravura i valentía; exemple: el *Barcelona*.

Què hi farem, doncs? Si un equip esplèndit tampoc el podem presentar, val més que guanyi qui vulgui, i que vagi a Madrid a veure si per xamba guanya les semi-finals i les finals i'l Campionat d'Espanya.

Que ja és molt guanyar, tot plegat!

— Els nàutics aquests dies estàn enfeinats menjant. Banquet perquè els uns guanyaren una copa. Banquet perquè'ls altres ne guanyaren dugues.

Després diràn que el deport marítim no fa obrir la gana!

HIP

L'ACAPARADOR

—Subsistencies, dius?... Mira, home, si les tens arràn del nas!...

ESQUELIOTS

L'altre dijous, en plena plaça de Sant Jaume, el senyor Puig i Alfonso fou agredit brutalment per un *requetè*, fill de En Soler.

El motiu de l'agressió sembla que fou un xisto que el popular llibraire havía fet a espatlles del regidor jaumí.

¿Que no ho sab que amb aquesta gent no s'hi poden gastar bromes?

O si s'hi gasten, gastar-les previngut: amb un *sant-cristo* a la butxaca?

El secretari particular del nostre Batlle és un senyor molt dil·ligent que's diu Algarra.

Fins aquí no hi ha res que dir.

Però és el cas que els al·liats han posat el nom d'aqueix senyor a les Llistes Negres.

I això ja és més pelut.

Per la secretaría de l'Alcaldia pot-ser no, perque deu haver guanyat en «organització i en mètode». Però pel bon nom d'En Rius i Rius, és clar que sí.

Estem segurs que en Romanones no li perdonarà tanta feblesa per la germanofilia.

Parlàrem ja la setmana passada del *Refectorium*, l'hostal-taverna d'En Regás.

Lo que no diguerem fou que, segons clàusula d'arrendament, en aquella casa no hi poden entrar dònes soles. Això sembla que és una previsió contra els xèflis i les mandangues.

Però els catalans totes ens les pensem. Feta la llei, feta la trampa. I a la porta del «Refectorium» veureu papellonejar un tipu vestit decentment que quan s'acosten dònes les empren oferint-les-hi el braç:

—Que volen entrar, senyores?... Els agradarà molt... Per una pesseta, les deixo a baix al soterrani.

Les senyores baixen, s'entaulen, i el fulano s'en entorna a la Rambla a fer més dònes.

Diumenge al matí va tenir lloc la gran festa de la Guardia Civil.

Els civils anaren a oir missa a l'aristocràtica esglesia de Pompeya i, al sortir, a un crit del oficial que comandava les forces, tots els guardies dispararen els fusells.

Afortunadament, aqueixa vegada, sense conseqüencies.

Així sia per sempre, amen.

Recordem als amics i admiradors de En Angel Samblancat, que demà a la nit se celebrarà en el «Refectorium» el sopar d'homenatge, organitzat per uns quants escriptors i artistes amics del notable i batallador literat.

Ajudin-me a llegir en la secció de «succesos» de un diari del dilluns passat:

«Ayer fué hallado en la via pública el càdaver de un sujeto, muerto de frío, al parecer».

¿No'ls sembla, senyors de l'«Atracción de Forasteros», que aqueix quadre és un tema admirable per a il·lustrar un cartell de propaganda: «Barcelona, ciutat d'hivern»?

De la mateixa secció del mateix diari:

«En el dispensario de la Universidad fué auxiliada ayer de quemaduras, Teresa Greixas causadas por su esposo al arrojarle un puchero lleno de comida».

I després ens queixarem de falta de subsistencies.

En Rius i Rius ha anat a Madrid a posar la Gran Creu de Beneficencia al pit de Don Alfons.

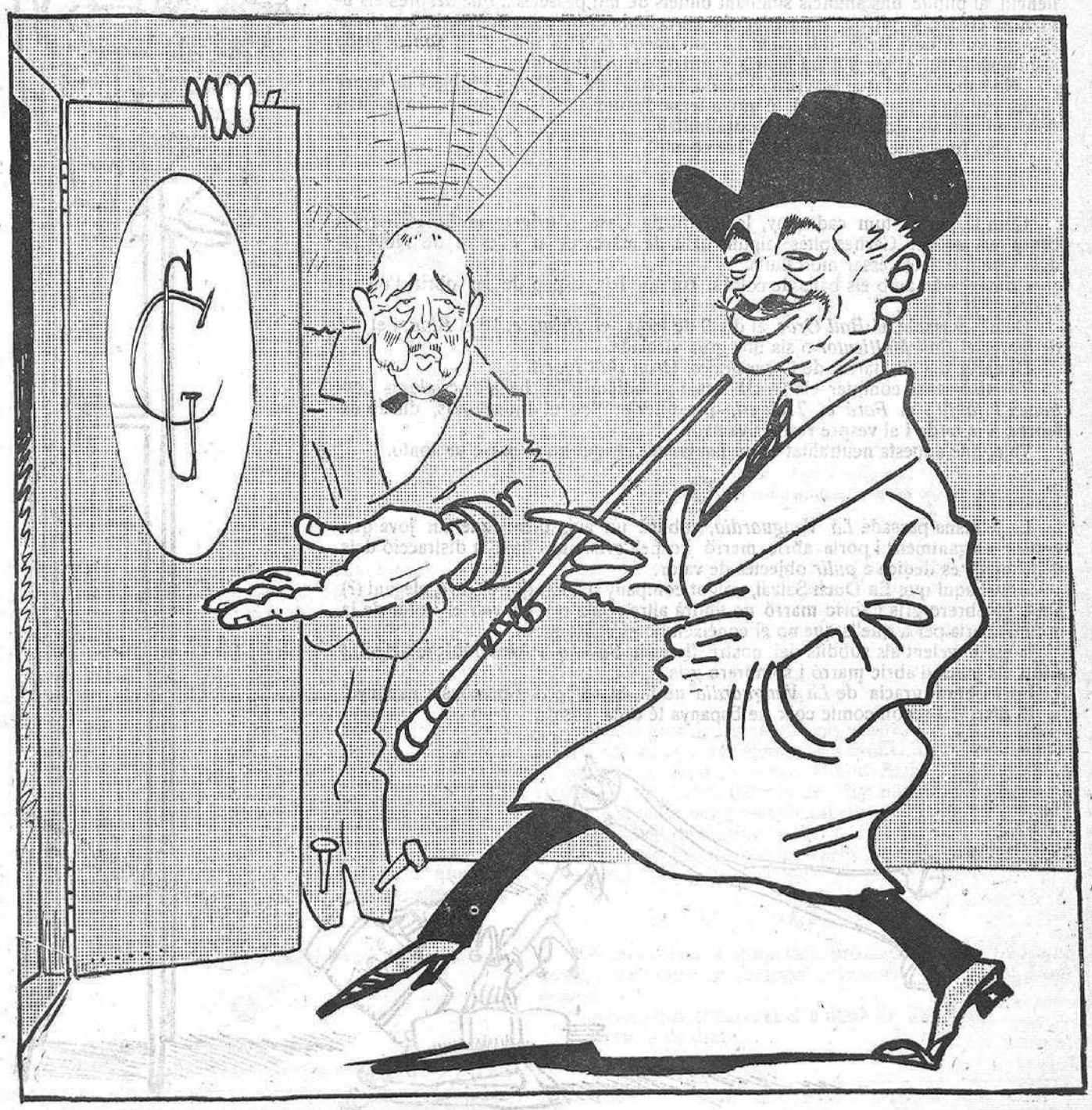
De passada veurà la xicota. I segons lo que de la visita en surti, aviat menjarem confits de casament.

Es allò que's diu... com les cireres!... Una creu ne porta una altra!...

Els pardals han canviat de domicili.

Abans s'ajocaven a la Rambla dels Estudis, davant de «El Siglo», avui ho fan a la Rambla del Mig, davant de casa.

Hi ha qui diu que d'aqueix trasllat ne té la culpa la destral

EL «SANCHO» NOU

En Dic i Mas.— Passi, passi, que els governadors, encara que siguin bones persones com vostè, passen... i el secretari es queda.

podadora, altres afirmen que és que'ls pobres aucellets senten més escalfor rambles avall.

Ni una cosa, ni altra. Nosaltres estem en el secret:

Ho han fet per donar gust an en Marsillach, que cada tarde fa el *vermut* al «Royal», i estava indignat, furiós, perquè tots se li cagaven al berret.

Avui l'*Ugolino*, cosa estranya en ell, somriu satisfet. I no s'amaga de dir als amics de *peña:*

—Eh, si en tenen d'eficacia, les meves cròniques!

Aquest Jorba de Manresa i del Carrer del Call, aquest catòlic pràctic (?) que fa servir al bisbe de Vic d'«anunci» a l'extrem d'obligar als comerciants de Manresa a telegrafiar an En Ragonesi, el Nunci d'En Benet XV a Madrid, contra el procedir d'En Muñoz, no repara en medis ni procediments per a anunciar la casa.

Res hi ha que dir que anuncii mongetes i rellotges a tant el quilo, puix això encare que sigui ridícol no fa mal a ningú ni's surt de la legalitat. Emperò a que llencin al públic uns anuncis simulant bitllets de mil pessetes... que després els timadors els fan servir per a enredar als barcelonins i manresans que baden, francament cau dintre de la il·legalitat i de no tractar-se d'un amic d'un *sanyó* bisbe segurament que a hores d'ara hauría hagut de nomenar advocat.

¿No sab el fiscal que està prohibida la imitació de monedes i bitllets de banc?

Es veu que'l fiscal de S. M. té molta feina denunciant als escriptors francòfils i deixa en pau als «jorbòfils» que s'extralimiten.

I, això francament, no està bé!! Que consti!!

Com té per costum cada any, la acreditada Casa «Aurigemma-Cañadó» celebrarà en aquest Carnestoltes alguns balls de màscares al «Teatro de Novedades» que prometen ésser molt lluits.

Començaràn amb els balls de colors. Tot un Iris, capaç de fer obrir l'ull als amics de la gresca.

Demà, dissabte, el *Ball Groc*, el dia 3 de febrer el *Rosa*, el 10 el *Blau*, i el 17 de febrer el *Ball Multicolor* o sia una gran virolada.

Dimarts, dia 20, darrer de Carnestoltes, *Gran Ball Florit.*

Tot això sense comptar els ja clàssics i acreditadíssims balls de criatures *Certamen Infantil* i el *Paré et Travesti*, que tindràn lloc el dijous gras, dia 15 de febrer, a la tarde i al vespre respectivament.

Vaja, que aquesta neutralitat és un fandango... i, qui no la balla, un tonto.

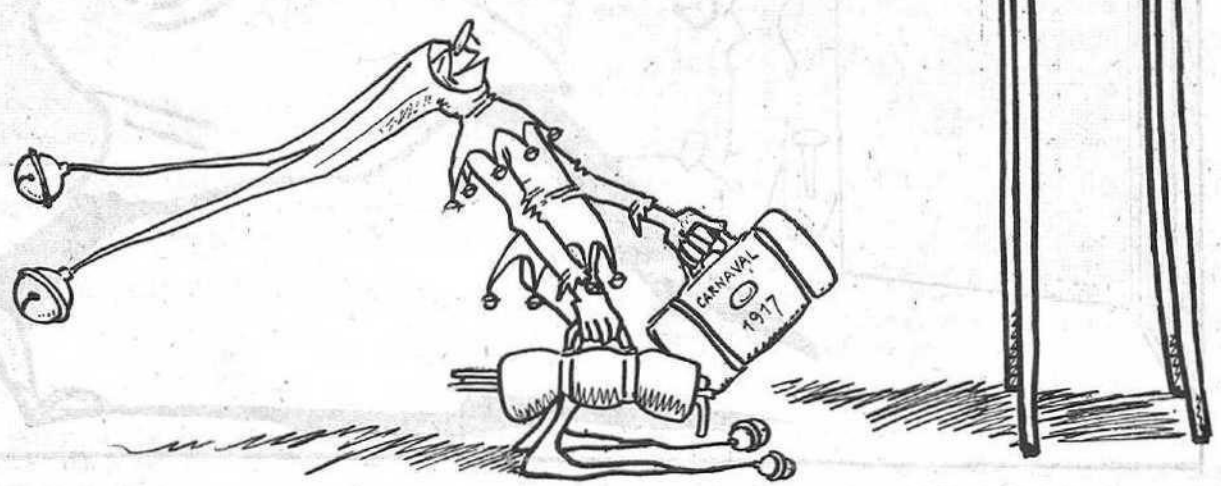
La setmana passada *La Vanguardia*, publicà un avis dient que un jove que vesteix elegantment i porta abric marró i capell gris, aprofitant la distracció dels dependents es dedica a *pulir* objectes de valor.

I... vet-aquí que En Duch Salvat, volgut company nostre, que és jove, elegant (?) porta sombrero gris i abric marró no tindrà altre remei que canviar el color de la indumentaria per a que'ls que no el conèixen no el confonguin.

Ja estem veient als subdits del nostre flamant *Sancho* Papitu Morote detenint a tots els joves d'abric marró i sombrero gris.

I per obra i gracia de *La Vanguardia* no hi haurà prous presons a Espanya.

El diari del segón comte coix de Espanya té cada cosa!...

L'ARRIBADA DEL CARNESTOLTES

—Tu sí que m'has ben trompat!... ¿Amb quin dret m'has pres el puesto?...

—*El Tiempo!... El Tiempo!...*
—El mal «tiempo», deus volguer dir.

Encara no acaben els germanòfils de convèncer's de que tant se val que cridin com que rasquin i que el *Saló d'artistes francesos* se celebrarà a Barcelona.

—No sé què tenen que'ls desplau tant, això!—deia un al·liat a un seu amic. I aquest li responía:

—Deixa'ls estar! ¿No veus que amb les seves conferencies no'n tenen prou i havíen de cercar una altra manera de lladrar a la lluna?

A l'Ajuntament sempre estàn de broma. I n'hi ha una, de broma, que cada any la repeteixen amb aquella santa perseverancia.

Quan arriben els vols del Carnestoltes, els regidors fan una Comissió de *festejos*. I sempre, sempre, per a que formin part d'aquesta *Comisión*, nomenen, d'entre ells, an els més tristos.

Fixin-s'hi i se'n convenceràn.

Aixís se comprén la *fama* del Carnestoltes barceloní.

NOTES DE CASA:

De la «Schola Orpheonica» reberem una invitació per als actes socials o festes íntimes anunciades per a aquest mes.

L'«Orfeó Gracienc» ens convidà molt atentament al recital de violoncel Sancristòfol-Esteban, que resultà un èxit per a la excel·lent deixeble del senyor Soler.

I dels propietaris del restaurant «Nuevo Rhin», que acaba d'obrir-se a la Ronda de San Pere, una tarja de convit per a assistir a l'inauguració de dit establiment, que resulta molt elegant, molt còmode, molt ben servit... i molt econòmic!

A tots, grans mercès.

Tenim el gust de fer present als nostres llegidors, naturalment a tots aquells que simpatitzen amb el moviment francòfil que s'ha iniciat d'un temps ensà a Barcelona, que en la nostra Administració, Rambla del Mig, número 20, s'hi expenen els «Segells» per a recullir cabals a fi de regalar una bandera a la ciutat de Verdun.

Els tals segells, que son molt artístics, obra d'En R. Canals se venen al preu de 10 cèntims.

A «Novedades» la temporada pròxima, a més de *Jesús que torna*, d'En Guimerá, s'estrenarà el sainet d'En Rusiñol, *L'anticuari*.

Suposem que el decorat el pintarà En Vilomara.

Li pertoca de dret.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

LLIBRE DE LECTURA ESCOLAR

SELECCIÓ DE TREBALLS EN PROSA I EN VERS
D'AUTORS CATALANS MODERNS I ANTICS

PER A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom 8.u enquadernat amb tela: pessetes 3

SANTIAGO RUSIÑOL

LA "NIÑA GORDA"

NOVELA

Un tom 8u, imprès sobre magnífic paper de fil 4 pessetes

Gramàtica elemental
DE LA
Llengua Catalana

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom Pessetes 3

DICCIONARI
CATALÀ - CASTELLÀ
CASTELLÀ - CATALÀ

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom d'unes 900 planes, imprès sobre un paper finíssim i intransparent, relligat amb pegamoid.

900 planes, 2 centímetres de gruix!!! **Ptes. 10**

NOVÍSSIMA
Ortografía Catalana
Vocabulari Ortogràfic

Segons les Normes de l'Institut d'Estudis Catalans i les obres i treballs dels millors filòlegs, ordenat i anotat per

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom Pessetes 2

SORTIRÀ AVIAT — EN PREMSA

J. DE JESPUS

DEL VIURE ALEGRE

EN PREMSA — SORTIRÀ AVIAT

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del GirPostal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

ARTRITISMO·REUMA·GOTA
PIPERAZINA Dr. GRAU

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
Sinónimo: Urotropina - Hexamethileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA
CONTRA
-CATARROS
-TOSES-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMÁS AFECCIONES DEL
-APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

GUILLERMO PATTBERG
Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Cardas
Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg
Cortes, 649, ent.° BARCELONA

NOVETATS
JUGUETS
FLORS

BOAS LLEGÍTIMS DE PARÍS
DE PLOMA D'AVESTRUÇ
VERITABLE

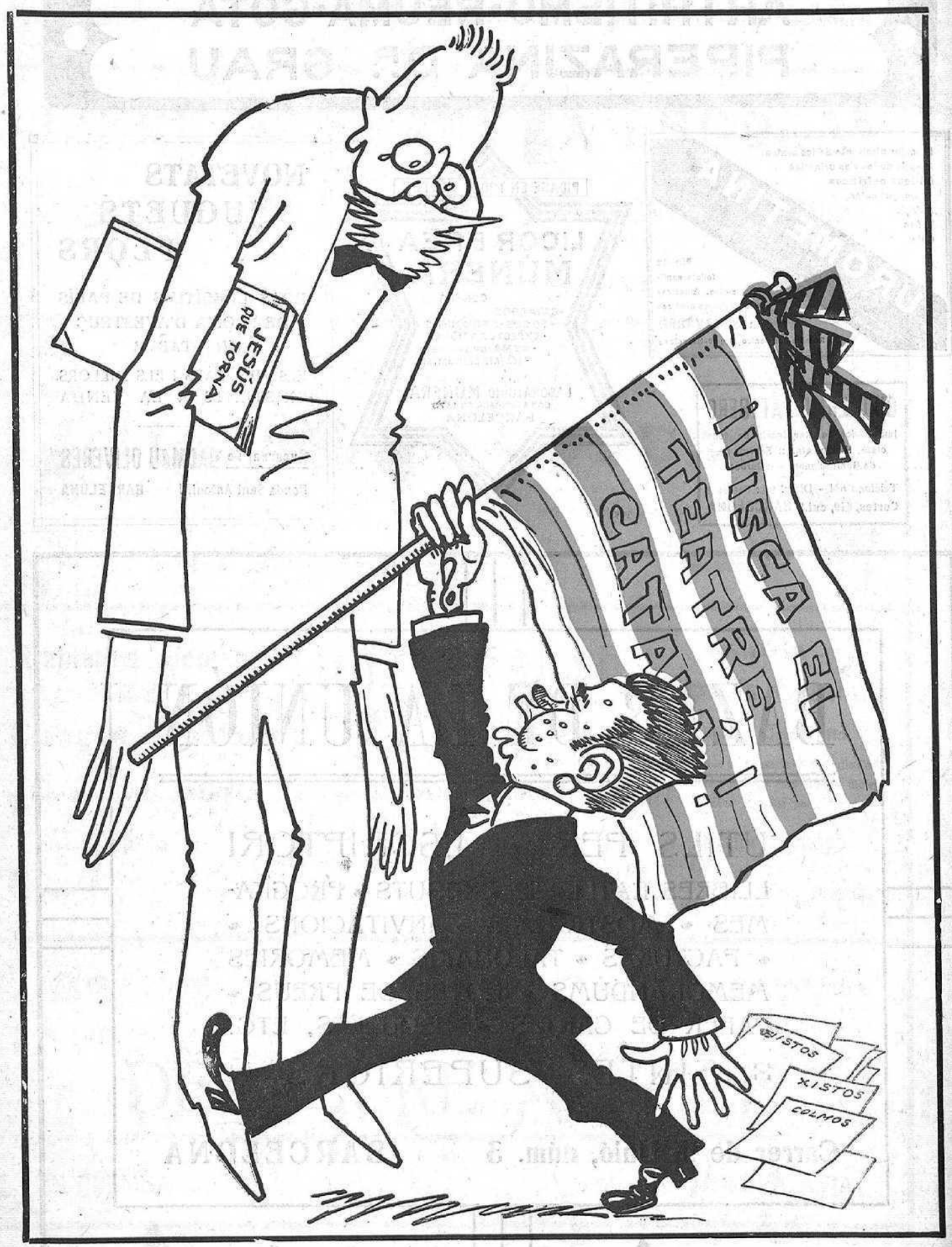
ELS MÉS CARS I ELS MILLORS EXISTENTS A LA VENDA

Sucursal de **DALMAU OLIVERES**
Ronda Sant Antoni, 1 BARCELONA

BAZAR DE LA UNIÓN

ÚTILS PER A ESCRIPTORI
LLIBRES RATLLATS • REBUTS • PROGRAMES • MOSTRUARIS • INVITACIONS • • FACTURES • TALONARIS • MEMORIES MEMORANDUMS • NOTES DE PREUS • PAPER DE CARTES • ESQUELES, ETC.
TINTES SUPERIORS

Carrer de la Unió, núm. 3 BARCELONA

Don Angel.—Vols dir que va de debó?... No és pas un xisto dels teus?...